

Handläggare
Susannah Sjöberg
Telefon: 08-50833648**Till**
Utbildningsnämnden
2015-11-26

Statsbidrag för höjda löner till lärare och vissa andra personalkategorier

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr 001617/2015.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Tony Mufic
UtbildningsdirektörAstrid Norderfeldt
Avdelningschef

Sammanfattning

I en promemoria från Utbildningsdepartementet återfinns förslag och bedömningar som innebär att en satsning på statsbidrag för höjda löner till särskilt kvalificerade lärare och vissa andra personalkategorier ska genomföras. Syftet med förslaget är att bidra till att höja läraryrkets status och attraktivitet och i slutändan leda till högre kunskapsresultat i skolan.

Utbildningsförvaltningen är positiv till förslagen i promemorian men anser att kriterierna för vilka satsningen avser bör förtydligas, särskilt vad som avses med ledande befattningar.

Utbildningsförvaltningen välkomnar en samordning med statsbidrag för karriärtjänster för att underlätta administrationen men vill påtala att förslaget kommer att innebära ökade kostnader både för enskilda skolor och huvudmän.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för personal och kompetensförsörjning i samverkan med grundskoleavdelningen och gymnasieavdelningen.

Bakgrund

Utbildningsnämnden på remiss från kommunstyrelsen fått promemorian ”Statsbidrag för höjda löner till lärare och vissa andra personalkategorier”. Sverige står inför en stor lärarbrist de kommande åren och för att kunna locka fler individer till läraryrket krävs insatser på flera nivåer. OECD konstaterar i en rapport om den svenska skolan¹ att lönerna för erfarna lärare i Sverige är relativt låga och rekommenderar därför bland annat att Sverige genomför insatser för att höja lärarnas löner som en del i en större ansträngning för att skapa karriärmöjligheter som erkänner och utmanar lärare under hela deras karriär. OECD menar att detta skulle kunna stärka läraryrkets status och attraktionskraft genom att locka dem med bäst förutsättningar att vilja bli lärare och stanna kvar i yrket.

Med utgångspunkt i ovanstående har utbildningsdepartementet i budgetpropositionen för 2015 samt i 2015 års ekonomiska vårproposition aviserat en nationell samling för läraryrket där det finns ett tydligt fokus på att öka attraktiviteten i läraryrket. Samtliga åtgärder syftar till att ge varje lärare bättre möjligheter att ge varje elev en undervisning av god kvalitet och på så vis höja kunskapsresultaten i skolan.

I en promemoria från Utbildningsdepartementet återfinns förslag och bedömningar som innebär att en satsning på statsbidrag för höjda löner till särskilt kvalificerade lärare och vissa andra personalkategorier ska genomföras. Syftet med förslaget är att bidra till att höja läraryrkets status och attraktivitet och i slutändan leda till högre kunskapsresultat i skolan.

Ärendet

Promemorian innehåller förslag och bedömningar som innebär att en satsning på statsbidrag för höjda löner till särskilt kvalificerade lärare och vissa andra personalkategorier ska genomföras.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2016 föreslagit att det för andra halvåret 2016 avsätts 1,5 miljarder kronor till ett statsbidrag för höjda löner för lärare. Även förskollärare och fritidspedagoger kommer att kunna ta del av satsningen. För kommande år beräknas 3 miljarder kronor årligen avsättas. Utgångspunkten för satsningen är att svensk lönebildning ska skötas av de förhandlande parterna på

arbetsmarknaden. Satsningen på höjda lärarlöner ska inte innebära en inblandning i den ordinarie lönesättningen.

Reformen innebär att medel tillförs för höjda löner till vissa lärare i syfte att premiera skicklighet och utveckling i yrket. Satsningen ska bidra till att de lärare m.fl. som kommer i fråga för en lönehöjning enligt villkoren för satsningen ska få en långsiktig lönehöjning utöver ordinarie lönerrevision. Satsningen på höjda löner ska inte blandas ihop med medlen för karriärreformen.

I budgetpropositionen för 2015 uttalar regeringen att karriärreformen är ett första steg för att lyfta lärarnas löner men att regeringen vill ta ytterligare ansvar genom en särskild lärarlönesatsning. En tydlig skillnad mellan den tidigare beslutade karriärstegsreformen och denna lönesatsning är att inga särskilda nya befattningar inrättas, utan det är en satsning på att höja lönerna för särskilt kvalificerade lärare.

Remisspromemorians förslag

1. Ett särskilt statsbidrag införs för höjda löner för lärare och vissa andra personalkategorier.

Förslaget innebär att ett särskilt statsbidrag ska införas från och med 2016 för skolhuvudmän som höjer lönen för särskilt kvalificerade lärare och vissa andra personalkategorier som uppfyller vissa villkor. Villkoren för huvudmännen att få ta del av statsbidraget ska regleras i förordning.

Ett primärt mål är att satsningen ska bidra till att de lärare som kommer i fråga för en lönehöjning ska få en långsiktig sådan. Den ordinarie löneutvecklingen för dessa lärare ska inte hållas tillbaka på grund av de statliga medel som tillförs.

Huvudmannen får använda högst tio procent av statsbidraget för att höja löner i förskolan respektive fritidshemmet.

En lärare bör kunna komma ifråga för både förordnande som förstelärare eller lektor inom karriärreformen såväl som för den föreslagna satsningen på höjd lön.

Skolverket föreslås ansvara för administrationen av statsbidraget. Hanteringen av statsbidraget för höjda löner samt statsbidraget för karriärreformen bör samordnas så långt som möjligt för att underlätta för huvudmännen.

2. Bidrag för lärare och vissa andra personalkategorier som kan komma i fråga för höjd lön

Förslaget innebär att de lärare, fritidspedagoger eller förskollärare som kan komma ifråga för höjd lön ska vara legitimerade. Här avses även sådana personer som har en lärar- eller förskollärlärolegitimation och som arbetar i någon form av ledande befattning i verksamheten och på så vis bidrar till utvecklingen av undervisningens kvalitet på något sätt.

Förutom legitimerade lärare omfattas även de yrkeslärare och modersmålslärare i de skolformer som är aktuella och som inte har legitimation men som i övrigt jämföras med legitimerade lärare enligt skollagen.

Huvudfokus i satsningen ligger på höjd lön för legitimerade lärare i grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Förskollärare i förskoleklass bör också omfattas eftersom dessa arbetar parallellt med lärarna i samma skolform.

En mindre del av statsbidraget (10 %) bör kunna rekvideras för förskolan och fritidshemmet.

3. Kriterier för att komma i fråga för höjd lön

Förslaget innebär att läraren, förskolläraren eller fritidspedagogen ska vara särskilt kvalificerad för verksamheten och den undervisning som bedrivs. Hen ska ha visat intresse för och god förmåga till att utveckla undervisningen på egen hand och tillsammans med kollegor och därigenom ha förbättrat elevernas studieresultat eller måluppfyllelsen i förskolan.

Det kan ha skett genom att personen har:

- tagit särskilt ansvar för att utveckla undervisningen genom kollegialt lärande i former som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet,
- med stöd av formell utbildning på avancerad nivå utöver lärarexamen eller förskolläroexamen förbättrat undervisningens innehåll, metoder och arbetssätt,
- tagit särskilt ansvar för att stödja lärar- eller förskollärostudenter och kollegor som är nya i yrket eller tagit särskilt ansvar för att utveckla ämnen eller ämnesövergripande områden, eller
- tagit särskilt ansvar för särskilt komplicerade undervisningssituationer.

Läraren, förskolläraren eller fritidspedagogen ska ha uppfyllt ett eller flera av de alternativa kriterierna vid tiden för huvudmannens beslut om höjd lön.

Lärarens, förskollärarens eller fritidspedagogens arbetsuppgifter ska till största delen bestå av undervisning och uppgifter som hör till undervisningen eller andra uppgifter av pedagogisk natur. Skolverket har i sina föreskrifter för karriärstegsreformen föreskrivit att arbetsuppgifterna bör bestå av minst 50 % undervisning och uppgifter som hör till undervisningen (att läraren ensam eller med kollegor planerar och följer upp undervisningen, bedömer, betygsätter eller dokumenterar elevers kunskapsutveckling och återkopplar elevers utveckling till elever eller vårdnadshavare). När det gäller föreliggande lärarlönesatsning avses dock en betydligt större andel av arbetstiden än 50 %. Begreppet ”andra uppgifter av pedagogisk natur” avser uppgifter som leder till utveckling av undervisningens kvalitet.

4. Huvudmannen avgör vilka som kan komma i fråga för höjd lön

Förslaget innebär att huvudmannen fattar beslut om vilka lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som utifrån villkoren i statsbidragsförordningen kan komma i fråga för höjd lön. Det är huvudmännen som har ansvar för lärares, förskollärares eller fritidspedagogers prestationer och yrkesutveckling. Det är också huvudmännen som kan synliggöra och belöna de personer som är särskilt kvalificerade för verksamheten. Det är därför viktigt att initiativet till en lönehöjning kommer från huvudmannen.

För att statsbidrag ska lämnas ska huvudmannen till en sådan lärare, förskollärare eller fritidspedagog betala en lön som överstiger den lön som skulle ha betalats enligt den ordinarie lönerevisionen.

Den sammanlagda löneökningen hos varje huvudman ska överstiga den lön som annars skulle ha utgått enligt den ordinarie lönerevisionen med i genomsnitt minst 2 500 kronor och högst 3 500 kronor per månad och lärare, förskollärare eller fritidspedagog.

5. Statsbidrag ska få lämnas för ett år i sänder (bidragsår) i den mån det finns tillgång på medel. Bidragsåret ska motsvara ett läsår i skolan och börja den 1 juli varje år.

Förslaget innebär att ett bidragsår omfattar ett läsår med början 1 juli varje år. Anledningen är för att underlätta för huvudmännen då skolans planering normalt sett följer läsåret. Huvudmännen bör

därför kunna rekvirera statsbidrag för första gången höstterminen 2016.

6. Bidragsbelopp per lärare, förskollärare och fritidspedagog

Förslaget innebär att det är huvudmännen själva som kan avgöra hur stor löneökningen per lärare, förskollärare eller fritidspedagog ska vara. Statsbidraget för dessa tre grupper bör därför uppgå till den löneökning som huvudmannen beslutar om utöver ordinarie lönerevision uppräknad med 1,42 för sociala avgifter. Bedömningen är att huvudmännen till största del kommer att kompenseras för de kostnader de har för lärare de ger höjd lön i enlighet med denna satsning.

7. Bidragsram

Förslaget innebär att bidragsramen bör fastställas inför varje bidragsår så att förutsättningarna för den enskilde huvudmannen blir tydliga. Bidragsramen bör bestämmas utifrån det antal elever huvudmannen har i förhållande till det totala antalet elever som finns inom skolformen. Beloppet ska avrundas till närmaste tal som är jämnt delbart med 50 000.

8. Utbetalning återbetalning och återkrav m.m

Förslaget innebär att statsbidraget betalas ut av Skolverket efter rekvisition av huvudmännen en gång per halvår. Huvudmannen ska vid rekvisition ange vilka personer som fått löneökning samt hur stor löneökning respektive person fått samt kunna intyga att nödvändiga villkor är uppfyllda. En huvudman som mottagit statsbidrag ska under vissa villkor kunna bli återbetalningsskyldig.

9. Uppföljning och utvärdering

Förslaget innebär att Skolverket ska följa upp hur statsbidraget har använts och huvudmän som tar emot statsbidrag är skyldiga att medverka i denna uppföljning samt lämna de uppgifter som Skolverket begär. Satsningen bör också på sikt utvärderas mer djupgående för att se om det övergripande syftet och primära målet med satsningen har uppfyllts. I ett sådant uppdrag bör även karriärstegsreformen ingå.

8. Ikraftträdande

Förordningen föreslås träda i kraft den 22 mars 2016.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen är positiv till en satsning på höjda lärarlöner. Förslaget ligger i linje med förvaltningens arbete för att rekrytera fler lärare till Stockholms stads skolor.

Kompetensförsörjning av lärare är en av nämnden prioriterad fråga där elevernas kunskapsresultat står i fokus. Lärarna i Stockholms stads skolor ska vara behöriga och legitimerade och tillsammans med övrig personal bidra till elevernas kunskapsutveckling. Utbildningsförvaltningen är därför positiv till förslaget att de lärare som kan komma att få ta del av lönehöjningen till största del ska syssla med undervisning samt vara legitimerade.

I remissen anges att lärarens, förskollärarens eller fritidspedagogens arbetsuppgifter till största delen ska bestå av undervisning och uppgifter som hör till undervisning eller andra uppgifter av pedagogisk natur. Samtidigt avser satsningen även personer med en lärar- eller förskollärlägitimation som arbetar i någon form av ledande befattning i verksamheten. Utbildningsförvaltningen anser att vad som avses med ledande befattningar behöver förtydligas.

Det är viktigt att administrationen kring statsbidraget utformas på ett sådant sätt att det inte medför en alltför ökad belastning på huvudmannen och de enskilda skolorna. Utbildningsförvaltningen välkomnar därför att det föreslås att statsbidraget ska samordnas med statsbidraget för karriärtjänster men vill påtala att förslaget kommer att innebära ökade kostnader både för enskilda skolor och huvudmän.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen och att beslutet justeras omedelbart.

Bilaga

Remisspromemoria ”Statsbidrag för höjda löner till lärare och vissa andra personalkategorier”.